

Alemanya: entre la unitat i l'annexió

Els esdeveniments de l'Alemanya Oriental, en pocs mesos, s'han precipitat de manera vertiginosa: les primeres fugues massives a l'estiu passat, les manifestacions populars, l'aparició d'organitzacions cíviques i polítiques noves, la caiguda del govern estalinista i corrupte de Honecker, el govern transitori, l'esfondrament total del règim sòlidament instal·lat i dotat de tots els recursos del poder repressiu, no havia caigut tan ràpidament sota els efectes de la pressió popular. La particularitat d'aquest cas, tanmateix, és que —com havia estat repetidament anunciat— la desaparició del règim podia significar la desaparició del mateix país.

Que els alemanys orientals desitjaven fervorosament la reunificació amb la resta d'Alemanya, era evident des del principi. *Reunificació* i *autodeterminació*, han estat paraules que han despertat tam-

bé la comprensió i la simpatia generals fora d'Alemanya. Són paraules, però, que han deixat de circular. A l'Alemanya Federal, i en bona mesura també a la part oriental, el mot és *Einheit*, 'unitat', que no vol dir la mateixa cosa. Sembla com si de sobte hom hagués abandonat qualsevol idea d'acostament progressiu entre dos estats i dues societats, un procés de col·laboració i d'integració mútua, que hauria de tenir com a resultat una nova Federació Alemanya, amb una nova constitució (cal recordar que l'Alemanya Federal no té una constitució formal i definitiva) i un nou estat conjunt.

Tot fa pensar que l'Alemanya Occidental, especialment la dreta —i manifestament el canceller Kohl, que ha volgut capitalitzar tot el procés— tenien uns altres projectes: la pura i simple annexió de l'altra Alemanya. Políticament, esperar que després de les eleccions del 18 de març es tornaren a constituir els *lander* o estats de la part oriental, i que aquests estats demanaren l'entrada en la República Federal. Econòmicament, la pura i simple adquisició, a preu de mercat, d'un país en estat de fallida total. Només això explica la ignorància i el menyspreu amb què han estat tractats a Bonn els dirigents de l'est, inclòs un home de l'honestat i l'altura d'un Hans Modrow, o el descarat suport de Kohl a una Democràcia Cristiana de la RDA que va ser col·laboradora fidel del règim comunista (i el cap de la qual, Wolfgang Schnurr, ha hagut de dimitir dies abans de les eleccions per la seua condició d'antic confident de la policia política). Només això explica, també, per què han estat marginats els homes del *Neues Forum*, que van ser els motors i els ideòlegs de les mobilitzacions populars.

A la dreta alemanya no li interessava la reunificació, ni la creació d'una Alemanya *nova*, que pogués incorporar també

alguns dels valors —com la solidaritat o el desig d'una societat no basada en la prepotència del consum —apareguts a l'est en els últims mesos. Els interessava, més que la pau, la rendició incondicional. Més que la unitat, l'absorció i desaparició del *altres alemanys* com a tals. La part més lúcida de la societat de la RDA és perfectament conscient del perill, però la seua capacitat de resistència és mínima: l'economia està a la vora de la implosió completa, i el país es queda buit de la gent més activa i emprenedora. Quan més de 2.000 ciutadans fugen diàriament a l'oest, els remeis, certament, són d'una urgència immediata.

Davant de la urgència, només els socialdemòcrates, la SPD d'un costat i de l'altre, podrien endegar el procés de manera diferent als projectes brutals de Helmut Kohl. Però potser també han estat víctimes del mateix vertigen. En una i altra Alemanya, ja no és fàcil discutir el principi —cada vegada més *patriòtic*— de la *unitat ara i a qualsevol preu*. No és cap bon símptoma per a la pròxima Alemanya unida.